

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII
MOLDOVA**

Universitatea Tehnică a Moldovei

Facultatea Textile și Poligrafie

Departamentul Design și Tehnologii în Textile și Poligrafie

Admis la susținere

Șef departament:

Marcela Irovan, conf.univ., dr.

“ ” _____ 202_

**ABORDAREA COSTUMULUI TRADIȚIONAL
ÎN DEZVOLTAREA SORTIMENTELOR
ACTUALE DE PRODUSE VESTIMENTARE**

Teză de master

Student:

Ungureanu Rodica

Conducător:

**Tutunaru Irina,
conf.univ., dr.**

Chișinău – 2022

Rezumat

Teza de master cu tema Abordarea costumului tradițional în dezvoltarea sortimentelor actuale de produse vestimentare a fost elaborată cu scopul dezvoltării sortimentelor contemporane de produse vestimentare în baza celor tradiționale și s-a axat pe un studiu aprofundat al costumului tradițional femeiesc din zona de Nord a Moldovei, abordând-ul din mai multe aspecte structurale.

Simplitatea din punct de vedere constructiv, completată cu decor structurat și plin de semnificații oferă un câmp larg pentru studii cu referire la modul de transpunere a particularităților specifice produselor tradiționale în structura îmbrăcăminte contemporane.

Calitatea estetică a produselor realizate în stil folcloric depinde de modul în care au fost valorificate elementele componente ale costumului tradițional și de cel de selectare a metodelor de diversificare. Metodele de diversificare în acest caz sunt dependente de elementele tradiționale de bază și de particularitățile moderne de proiectare a produselor vestimentare.

Abordarea creativă a modelelor noi trebuie să se regăsească și în metodele de asamblare selectate, alegerea conturilor inițiale pentru elaborarea modelelor și modul de utilizare a materialelor textile. Analiza structurală, care a avut ca rezultat identificarea elementelor comune și celor care constituie diferență dintre produsele ie tradițională și bluză de tip „ie” a creat premise pentru stabilirea criteriilor de stilizare a produselor, cu menținerea legăturii cu sursa.

În vederea realizării scopului lucrarea a fost structurată în compartimente în care sunt studiate: interferențele designului modern și portului popular; particularitățile generale ale costumului tradițional moldovenesc și evoluția acestuia; analiza structurală a produselor de bază din costumul tradițional cu accent pe particularitățile de structură a produselor tip cămașă cu altiță, caracteristică portului popular din Nordul Moldovei.

Compartimentul final al tezei include cercetări experimentale soldate cu elaborarea unei colecții de modele cu aplicarea soluțiilor sugerate de portul popular.

Termeni-cheie

Produse de îmbrăcăminte, costum tradițional, ie, cămașă cu altiță.

Summary

The master paper regarding “The approach of the traditional costume in the development of current clothing assortments” has been elaborated to develop contemporary assortments of clothing based on traditional ones and has been focused on an in-depth study of traditional women's costume in the Northern part of Moldova, from several structural aspects.

The simplicity from the constructive point of view, completed with structured and meaningful decor offers a wide field for studies with reference to the way of transposing the specific features of the traditional costumes in the structure of the contemporary clothing.

The aesthetic quality of elaborated products in the traditional style depends on the way in which the components of the traditional costume were capitalized and on the selection of diversification methods. The diversification methods in this case depends on the basic traditional elements and on the modern peculiarities of the design of the clothing products.

The creativity approach should be found in the methods of assembly, the choice of tailoring and the use of textiles. The structural analysis and the identification of the components of the traditional ia and the “ie” as blouse allowed the identification of new solutions for establishing the criteria for stylizing the products, while maintaining the connection with the source.

In order to achieve the goal, the paper was structured in chapters with following topics: Interferences of modern design and traditional costume; general features of the traditional costume; the evolution of the traditional costume; structural analysis of the basic materials of the traditional costume, with accent on structure peculiarities of Camasa cu Altita product, the characteristic of the traditional costume from the North of the Republic of Moldova.

The final section of the thesis includes experimental research resulting in the elaboration of a collection of models with the application of the solutions suggested by the traditional costume.

Key-term

Clothing, traditional costume, Romanian blouse.

CUPRINS

INTRODUCERE.....	6
1 INTERFERENȚE ALE DESIGNULUI MODERN ȘI PORTULUI POPULAR.....	8
2 STUDIUL COSTUMULUI POPULAR TRADIȚIONAL DIN NORDUL BASARABIEI.....	13
2.1 Generalități.....	13
2.2 Costumul tradițional bărbătesc.....	14
2.3 Costumul tradițional femeiesc.....	20
2.4 Evoluția portului popular tradițional în Republica Moldova.....	24
3 ANALIZA STRUCTURALĂ A PRODUSELOR DE BAZĂ DIN COSTUMUL TRADIȚIONAL.....	28
3.1 Particularități de croială a produselor tip cămașă.....	28
3.2 Particularități de croială a produselor cu sprijin în talie.....	33
3.3 Particularități de croială a produselor de îmbrăcăminte exterioară.....	35
3.4 Materialele utilizate pentru confecționarea produselor vestimentare.....	36
3.5 Principii de ornamentare.....	37
4 DEZVOLTAREA SORTIMENTELOR DE PRODUSE VESTIMENTARE UȘOARE ÎN BAZA PRODUSULUI IE DIN CADRUL COSTUMULUI TRADIȚIONAL.....	43
4.1 Particularități de organizare compozițional-constructivă a produsului ie.....	43
4.2 Criterii de dimensionare a produsului ie.....	45
4.3 Identificarea componentelor iei supuse stilizării în îmbrăcămintea contemporană.....	50
4.4 Criterii de selectare a conturilor inițiale pentru proiectarea produsului bluză de tip ie.....	52
4.5 Particularizarea procesului de confecționare a produsului vestimentar contemporan în bază de ie tradițională.....	54
4.6 Stilul etno în aspecte de ecologizare a procesului de producere a îmbrăcămintei.....	57
4.7. Aplicarea metodei de analiză morfologică pentru elaborarea modelelor noi de produse vestimentare în baza iei tradiționale.....	59
CONCLUZII.....	66
BIBLIOGRAFIE	68
ANEXA 1.....	71

INTRODUCERE

Moda modernă este trecătoare, unele tendințe fiind rapid înlocuite de altele. În fiecare sezon designerii trebuie să vină cu ceva nou pentru a surprinde și a-și păstra consumatorul, iar una dintre cele mai bogate surse de inspirație rămâne a fi costumul tradițional.

Utilizarea costumului tradițional în crearea îmbrăcăminte moderne nu reprezintă o abordare nouă, acest interes a apărut în a doua jumătate a secolului XX, determinând utilizarea croielii, ornamentelor, combinațiilor de culori la crearea colecțiilor noi. Costumul tradițional a devenit, în acest fel, obiectul unui studiu minuțios, care s-a soldat cu dezvoltarea stilului folcloric sau etno.

Dezvoltarea progresivă a artei contemporane și a designului de produs este imposibilă fără un studiu profund al tradițiilor. Aplicarea elementelor costumului tradițional în proiectarea îmbrăcăminte moderne influențează viziunea asupra acestuia și plasează portul tradițional într-o altă ipostază .

Extinderea sortimentului de produse vestimentare în direcția celor solicitate de purtători determină, în mare parte rezervele de supraviețuire a întreprinderilor de confecții în condițiile de piață. Abordarea costumului tradițional în aspect de transpunere în sortimentele moderne de îmbrăcăminte determină **actualitatea** studiului realizat, orientat spre identificarea rezervelor de valorificare a patrimoniului cultural al țării care reprezintă astăzi o tendință îmbucurătoare în domeniul produselor vestimentare. De menționat că modul de croire a îmbrăcăminte tradiționale determină și o altă direcție de studiu – folosirea rațională a materiei prime. Utilizarea eficientă și rațională a materiilor prime textile este o trăsătură importantă noului model de economie (circulară și sustenabilă), model care are drept scop reutilizarea, repararea, recondiționarea și reciclarea materialelor și a produselor existente, iar stilul folcloric constituie o rezervă substanțială în acest aspect.

În acest fel, în calitate de **obiect al cercetării** a fost selectat costumul tradițional moldovenesc care, ca și costumele altor popoare include în structura sa mai multe aspecte de funcționare: practicitate, estetică, ecologie, igienă, gen, vârstă, statut social, aspect sezonier, de morală, de ritual sau de sărbătoare, credință, ocupație, zona de circulație și altele.

Lucrarea are ca **scop** dezvoltarea sortimentelor contemporane de produse vestimentare în baza celor tradiționale prin valorificarea elementelor de bază ale costumului tradițional (cămașa cu altiță) cu elaborarea unor soluții constructive care ar facilita folosirea rațională a materiei prime.

În vederea atingerii scopului enunțat în calitate de **obiective ale cercetării** se conturează:

- Studiul costumului tradițional, cu accent pe elemente structurale;
- Analiza aspectelor structurale ale cămașei cu altiță;

- Identificarea metodei de dezvoltare a sortimentelor de produse vestimentare în baza celor tradiționale;

- Elaborarea unei colecții de modele contemporane în baza costumului tradițional.

Pe parcursul lucrării se propune rezolvarea următoarelor **probleme**:

- Identificarea aspectelor care vor lega produsele moderne de cele tradiționale;

- Dimensionarea produselor contemporane în baza celor tradiționale;

- Selectarea conturilor optime care vor servi ca bază pentru proiectare.

În urma cercetărilor efectuate s-a realizat un studiu al elementelor de structură constructiv-compozițională ale cămașei cu altiță. S-au conturat și stabilit elementele-cheie de identificare a produsului, considerate stabile la elaborarea modelelor noi de cămașă cu altiță. În baza indicatorilor variabili au fost elaborate modele noi de produse vestimentare pentru femei, având ca elemente de diversificare croiala, forma, ornamentarea, elementele decorative.

Punerea în aplicare a acestor propuneri va permite elaborarea unei game largi de modele noi și utile, ce ar satisface cerințele unui număr mare de consumatori.

Valoarea teoretică a acestei lucrări constă în sistematizarea informațiilor cu referire la elementele de bază ale costumului tradițional și analiza structurală a acestora realizată în scopul identificării elementelor care se supun bine stilizării fără a afecta autenticitatea produsului tradițional.

Valoarea practică a lucrării se constituie în elaborarea noilor modele de produse vestimentare pentru femei utilizând:

1. Caracteristicile de identificare a produsului ie cu referire la produsul bluză;

2. Contururi inițiale universale, care permit obținerea mai multor variante de modele prin procedee de modelare constructivă.

BIBLIOGRAFIE

1. Varvara Buzilă, *Costumul popular din Republica Moldova*, ghid practic, Chișinău, 2011.
2. Secrieru-Harbusaru P., Melega M. *Mit, ritual, tradiție în arta croșetării și broderiei din Basarabia*, suport didactic la educația tehnologică, Cadran, Chișinău, 2009.
3. Iulia Paliț-Palade, *Portul popular din Republica Moldova*, cu suportul Centrului Național de Creație Populară, editura Grafma Libris, 2003.
4. *Port Popular*, publicație cu suportul Muzeelor din Suceava, Cernăuți și Bălți, editura Karl A. Romstorfer, 2014.
5. METROLOGIE, vol. LIII, nr. 1 – 4, Din istoria unităților de măsură și a etaloanelor Institutul Național de Metrologie, București, 2006.
6. *Типовые фигуры женщин. Размерные признаки для проектирования одежды*, emisă de Открытое Акционерное Общество „Центральный Научно-исследовательский институт швейной промышленности”, ГОСТ 17522-72.
7. *Reutilizarea deșeurilor textile în produse cu valoare adăugată*, Universitatea Tehnică „Gheorghe Asachi” din Iași, S.C., „Pandora Prod”, SRL, Buletinul AGIR nr.1/2019, ianuarie-martie 161, Focșani, 2019.
8. Скандинавская классика.
Disponibil: <https://www.fashionblog.com.ua/skandinavskaya-klassika>
9. УГГИ. Самая теплая обувь в мире.
Disponibil: <https://minthost.ru/stil/uggi-samaya-teplaya-obuv-v-mire.html>
10. Moda, стиль, тенденции.
Disponibil: <https://www.livemaster.ru/topic/896697-etno-stil>
11. Portul popular romanesc pe podiumurile de moda.
Disponibil: <https://fitted.ro/portul-popular-romanesc/>
12. „La blouse roumaine“ a story started by Matisse. Disponibil:
<https://anothercoolro.wordpress.com/tag/oscar-de-la-renta/>
13. Costumul popular – valoare patrimonială. Disponibil:
<https://www.moldovenii.md/md/section/13>
14. Costumul popular - arta populară românească și numeroasele meșteșuguri.
Disponibil: www.qdidactic.com/istorie-biografii/arta-cultura/costumul-popular-arta-populara-romaneasca-si-numeroa113.php
15. Ziua Națională a portului popular la Chișinău și în R. Moldova, ediția a 6-a anul 2021.
Disponibil: <http://flacaratv.md/ziua-nationala-a-portului-popular-la-chisinau-si-in-r-moldova-editia-a-6-a-a-2021.html>
16. Costumul popular este taina sufletului femeii – slavă a întregii familii.

Disponibil: <https://ziarulnostru.info/2020/07/02/costumul-popular-este-taina-sufletului-femeii-slava-a-intregii-familii/>

17. Port Popular din Petelca.

Disponibil: www.ordogborda.ro/ro/portul-popular-barbatesc-si-dansurile-din-petelca

18. Unități de măsură românești vechi.

Disponibil: ro.wikipedia.org/wiki/Unități_de_măsură_românești_vechi

19. Embroidery of Zastawna county, Cherniwtsi oblast, Bukovyna, Ukraine.

Disponibil: www.pinterest.com/pin/707205947714846565/ blog.meta.ua

20. Bucovina splendidă.

Disponibil: <https://bucovinasplendida.files.wordpress.com>

21. Povestea ieii românești: cămașa populară, de la origini și până în prezent.

Disponibil: www.invietraditia.ro/editorial/ia-romaneasca/

22. Elena Dughenu, Echivalența dintre unitățile de măsură arhaice și unitățile si ale lungimii și ariei utilizate în România, metrologie, vol.LIII , nr. 1 – 4, București, 2006.

Disponibil: <http://www.inm.ro/pdf/2006-12-unitatile-de-masura-arhaice.pdf>

23. Purtăm ie cu mândrie. Straietele naționale devin tot mai căutate în țara noastră.

Disponibil: http://www.canal2.md/news/purtam-ie-cu-mandrie-straietele-nationale-devin-tot-mai-cautate-tara-noastra_47198.html

24. Cum deosebim o ie autentică de una stilizată. Reține criteriile principale (Foto).

Disponibil: <https://ea.md/cum-deosebim-o-ie-autentica-de-una-stilizata-retine-criteriile-principale-foto/>

25. Unde puteți găsi ii și ținute cu motive tradiționale.

Disponibil: <https://mamaplus.md/studii-de-caz-mama/unde-puteti-gasi-ii-si-tinute-cu-motive-traditionale>

26. Dior copiază hainele tradiționale românești și le vinde cu 30.000 de euro! Românii iau atitudine!

Disponibil: <https://eushtiu.com/dior-copiaza-hainele-traditionale-romanesti-si-le-vinde-cu-30-000-de-euro-romanii-iau-atitudine/>

27. Cusăturile manuale.

Disponibil: <https://view.livresq.com/view/5f835b9eef8cf0289f09b7a1/>

28. Cusături de croitorie - tipuri manuale și mecanice.

Disponibil: <https://www.emidale.ro/blog/src/post/cusaturi-de-croitorie-tipuri-manuale-si-mecanice>

29. Țesături naturale: TOP-10.

Disponibil: <https://ecology.md/md/page/tesaturi-naturale-top-10>

30. Îmbrăcăminte Tradițională Pentru Femei.

Disponibil: <https://www.iana.ro/femei?page=5>

31. Poveste contemporană despre ie.

Disponibil: <https://cristinadragna.ro/poveste-contemporana-despre-ie/>

32. Haine în trend.

Disponibil: <https://www.haineintrend.com/>

33. Mâneci de croiala raglan șichimono.

Disponibil: <https://www.pinterest.com/pin/179721841350439155/>

34. Cusături manuale moderne.

Disponibil: <https://www.pinterest.com/pin/248797218465457544/>